

Сидорова Е.О.

аспірант

кафедри фінансового права

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

ПОНЯТТЯ, СТРУКТУРА ТА ОСОБЛИВОСТІ ПОДАТКОВОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ І ПОДАТКОВИХ ПОВНОВАЖЕНЬ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ

Постановка проблеми. Побудова ефективної податкової системи країни, насичення бюджетної системи достатнім обсягом податкових надходжень і одночасне врахування законних прав та інтересів платників податків є складним багатоплановим завданням, що виникає перед будь-якою сучасною державою. Успішність розв'язання цього завдання залежить не тільки від якості податкових механізмів кожного окремого взятого елемента податкової системи, сумлінного ставлення усіх учасників податкових відносин до своїх податкових обов'язків та прав, загального рівня правосвідомості у суспільстві, а й від особливостей закріплення у державі за органами публічної влади їх податкової компетенції та податкових повноважень. Саме ці категорії, втілені на практиці через податкове законодавство, суттєво визначають якість та дієвість правового регулювання податкових відносин і зумовлюють ступінь реалізованості державою її основоположних функцій, фінансованих коштом акумульованих до бюджетів податкових надходжень.

Формулювання завдання дослідження. Метою статті є визначення змісту категорій «податкова компетенція» та «податкові повноваження», встановлення їх співвідношення, визначення внутрішньої структури та особливостей.

Виклад основного матеріалу. Торкаючись питання податкових повноважень органів публічної влади, треба визначитись зі змістом пов'язаних між собою термінів «компетенція» та «повноваження», що мають діалектичне відношення один до одного. Так, в енциклопедичному словнику 1981 р. О.М. Прохорова на-

дано таке визначення поняття «компетенція»: «Компетенція (від лат. *competo* – добиваюся; відповідаю, підходжу), коло повноважень, що представлені законом, уставом або іншим актом конкретному органу або посадовій особі» [1, с. 621]. Як бачимо, повноваження виступають складовими елементами компетенції.

Аналогічний взаємозв'язок відображається й безпосередньо у визначенні терміну «повноваження», зміст якого у загальному відношенні, тобто як мовної одиниці, розкривається як «право, надане кому-небудь для здійснення чогось» [2, с. 814]. У такому разі самі повноваження стають узагальнюючим поняттям щодо більш специфічних складових елементів у вигляді конкретних прав відповідної особи (як фізичної, так і юридичної). Окреслене принципове взаємовідношення понять «компетенція», «повноваження», «права» відбувається з характерною тенденцією переходу від більш широкого до більш вузького понять у розумінні їх обсягу. Це якнайкраще дає змогу використовувати відповідну закономірність у процесі дослідження внутрішньої структури податкових повноважень органів публічної влади в Україні.

При цьому важливо підкреслити, що з точки зору юридичної науки у приведеному визначенні акцентовано на приватно-правовому аспекті терміна «повноваження». Це зумовлює потребу подальших уточнень цього терміна під час здійснення аналізу повноважень органів публічної влади у податкових відносинах як типовій публічно-правовій сфері. Краще зрозуміти цей аспект використання категорії «повноваження» допомагає звернення

до сутності проявів явища компетенції, що, як ми тільки-но підкреслили, відіграє роль категорії більш загального рівня.

На цю особливість звертають увагу відомі фахівці-правознавці. Зокрема, М.П. Кучерявенко вказує, що поняття «компетенція» походить від латинського *competentia*, означаючи належність за правом, та має свою специфіку застосування. У такому разі це система закріплених нормативно-правовими актами прав та обов'язків (повноважень) організацій, органів, посадових осіб. Разом із тим варто враховувати певні відмінності в аспектах використання цього терміна в імперативному та диспозитивному правовому регулюванні [3, с. 361]. Окреслений момент підкреслює й Ю.О. Тихомиров, вказуючи, що якщо у приватному праві компетенція є, передусім, лише суб'єктивним правом особи укладати правочини, то у публічному праві – це певні правообов'язки суб'єкта, що виконані особою, яка наділена державною компетенцією, з правами щодо зобов'язаних осіб та відповідними обов'язками перед державою [4, с. 53]. Зазначення цих особливостей стає нам у нагоді, і у подальшому дослідженні податкових повноважень органів публічної влади в Україні ми будемо виходити саме з того, що податкова компетенція та повноваження містять як права, так і обов'язки відповідних органів влади або місцевого самоврядування.

Вказана сутність поняття «повноваження» підтверджуються й визначенням останнього, що приведено Ю.С. Шемшученком в «Юридичній енциклопедії». Так, вчений зазначає, що повноваження – сукупність прав і обов'язків державних органів і громадських організацій, а також посадових та інших осіб, закріплених за ними у встановленому законодавством порядку з метою здійснення покладених на них функцій. При цьому обсяг повноважень конкретних державних органів та їх посадових осіб залежить від їх місця в ієрархічній структурі відповідних органів [5, с. 590]. Підсумовуючи, Ю.С. Шемшученко вказує: «Термін «повноваження» близький за своїм значенням до терміна «компетенція»» [5, с. 590]. В останньому висновку ми вже переконалися, однак

зайвий раз маємо наголосити на більш загальному рівні явища компетенції, об'єднуючому її характері щодо сукупності повноважень того чи іншого державного органу.

Вітчизняний правник, спеціаліст у галузі адміністративного права В.Б. Авер'янов так само роз'яснює, що походження терміна «компетенція» сягає корінням у латину, де слово *competentia* позначало «відповідність і узгодженість», а *competere* – «взаємно прагнути, відповідати, підходити». За своїм сучасним змістом компетенція містить сукупність встановлених в офіційній формі прав і обов'язків, тобто повноважень будь-якого органу або посадової особи, які визначають можливості цього органу або посадової особи приймати обов'язкові до виконання рішення, організувати та контролювати їх виконання, вживати у необхідних випадках заходи відповідальності тощо [6, с. 196]. Такі правові можливості, що виражені у конкретних повноваженнях державного органу і мають своїм джерелом відповідну компетенцію, яскраво проявляються у правовому регулюванні сфері податкових відносин, де податковим правовстановленням займаються представницькі органи влади, а контролем за виконанням податково-правових приписів – уповноважені контролюючі органи, що в нашій країні нині представлені Державною фіскальною службою України.

Окрім цього, важливою характеристикою компетенції є те, що компетенція як державних органів, так і органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб встановлюється нормативно-правовими актами, і, отже, її реалізація забезпечується засобами державного примусу. Обсяг компетенції конкретних державних органів так само, як і їх повноваження, залежить від їх місця у ієрархічній владній структурі: чим вищий рівень органу та його посадової особи, тим більший обсяг їх компетенції [6, с. 196]. Ці особливості компетенції дають змогу детально вивчити податкові повноваження органів публічної влади через аналіз відповідних нормативно-правових актів, в яких такі повноваження є закріпленими.

Крім того, ще одною, такою, що витікає з цього, ключовою особливістю співвідношення компетенції та повноважень є можливість делегування частки повноважень засобом відповідних правових норм законодавчих актів, тоді як компетенція делегуванню не підлягає *a priori*. Окреслена специфіка походить із природи компетенції як правового явища. Так, С.С. Алексєєв робить доречний висновок: «Правосуб'єктність є першою ланкою конкретизації приписів юридичних норм на стадії правовідносин. Таку ж саму роль відіграє й різновид правосуб'єктності – компетенція» [7, с. 146]. Дійсно, для владного суб'єкта податкових правовідносин компетенція стає окремим випадком його податкової правосуб'єктності, яка фактично конкретизує обсяг закріплених за ним прав і обов'язків у сфері оподаткування.

При цьому в цих обставинах явища правосуб'єктності і компетенції виступають у нерозривному сполученні один з одним, іншими словами, не може існувати владного суб'єкта податкових відносин без податкової компетенції й навпаки. Одночасно з цим, як закономірний наслідок вказаної природи явища компетенції остання не підлягає делегуванню, тобто передачі її будь-якій іншій особі. Компетенція у такому разі виникає на підставі відповідних правових норм, що визначають статус особи як суб'єкта податкових відносин.

Разом із цим треба враховувати й особливий статус держави у сфері оподаткування. Держава як носій податкового суверенітету делегує свої податкові повноваження іншим органам влади та місцевого самоврядування. Причому держава, з одного боку, здійснює розподіл більшості податкових повноважень серед загальних та спеціальних органів влади (про що вже йшлося в попередньому викладенні), а, з іншого боку, уповноважує представницькі органи місцевого самоврядування на введення в дію місцевих податків і зборів.

У свою чергу, в державі залишаються повноваження власника податкових надходжень, що треба не плутати з відповідними повноваженнями держави як власника основного

централізованого фонду грошових коштів публічного територіального утворення – Державного бюджету України. У такому разі повноваження власника податків та зборів за своєю природою є податковими повноваженнями, а повноваження власника бюджетів – її повноваженнями у сфері бюджетних відносин. При цьому, аналогічно до приведеного вище прикладу з державою, територіальні громади залишають у себе повноваження власника як усіх місцевих податків та зборів, так і після відповідного делегування з боку держави набувають повноважень власника тих загальнодержавних податків та зборів, що закріплюються бюджетним законодавством за місцевими бюджетами, дозволяючи потім відповідним чином планувати і використовувати місцеві бюджети.

Важливо зазначити, що, за ст. 1 Закону України «Про місцеве самоврядування» від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР, територіальна громада – жителі, об'єднані постійним проживанням у межах села, селища, міста, що є самостійними адміністративно-територіальними одиницями, або добровільне об'єднання жителів кількох сіл, що мають єдиний адміністративний центр [8], тобто суто територіальними громадами виступають лише села, їх об'єднання, селища та міста. Однак, із точки зору суб'єктів податкових відносин, територіальні громади представлені у розширеному вигляді, із включенням до їх переліку таких адміністративно-територіальних одиниць, як райони та області. Це впливає з природи представницьких органів останніх, які отримують повноваження у сфері оподаткування – районних та обласних рад. Так, відповідно до ч. 2 ст. 10 Закону України «Про місцеве самоврядування», обласні та районні ради є органами місцевого самоврядування, що представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст, у межах повноважень, визначених Конституцією України, цим та іншими законами, а також повноважень, переданих їм сільськими, селищними, міськими радами [8].

Важливо зауважити, що в усіх приведених вище прикладах податкова компетенція виникає як наслідок делегування державою своїх податкових повноважень іншим органам публічної влади, що є правовою підставою формування податкової компетенції останніх. Аналізуючи сутність податкової компетенції, це зазначає М.П. Кучерявенко: «Компетенція охоплює ті повноваження органів державної влади та управління, посадових осіб, яким державою делеговані певні владні повноваження. Саме шляхом наділення певними повноваженнями, компетенцією у сфері оподаткування і формується система владних суб'єктів, органів, що їх представляють у податково-правовому регулюванні» [3, с. 361]. За таким алгоритмом, тобто шляхом ланцюгової передачі повноважень від держави до загальних органів, а також від держави і загальних органів до спеціальних, і виникає розгалужена система суб'єктів, що мають повноваження у сфері оподаткування.

Таким чином, як бачимо, хоча суто компетенція делегуванню не підлягає, однак сама по собі в усіх випадках податково-правового регулювання, крім податкової компетенції держави, виникає як наслідок делегування податкових повноважень від одного суб'єкта податкових відносин до іншого. Податкова ж компетенція держави утворюється разом із виникненням податкової правосуб'єктності держави, що має своїм джерелом податковий суверенітет публічного територіального утворення.

Ще одним наслідком окресленої природи податкової компетенції є те, що вона, а тим більше окремі податкові повноваження конкретних суб'єктів податкових відносин, не є раз і назавжди даним явищем. Навіть, навпаки, податкова компетенція і податкові повноваження набувають рис порівняної мінливості та динамічності, пристосовуючись до потреб суспільства і тих завдань, які перед ним стоять на кожному конкретному етапі свого розвитку. Доречним прикладом у цьому плані є така, що нині триває на теренах України, реформа з децентралізації влади та

управління з поступовою передачею дедалі більшого обсягу повноважень від центральних до місцевих органів.

Так само треба вказати, що й сам процес конкретизації повноважень і компетенції публічних органів влади зачасти є тривалим явищем, що не збігається лише з процедурою первісного утворення таких органів. Справа нерідко навіть не доходить до використання терміна «компетенція» у нормативно-правових актах, замінюючись складаючими її повноваженнями або окремими правами та обов'язками тих або інших владних органів.

Певним чином адекватним, однак не тождним явищу компетенції є поняття «предмет відання», який визначає сферу суспільних відносин, на яку поширюється діяльність конкретного органу публічної влади. При цьому формується певна взаємозалежність предмета відання та компетенції, адже перший суттєво визначає і корелює необхідний та достатній обсяг останньої. У такому аспекті Ю.О. Тихомиров виявив певні закономірності щодо появи і формування компетенції в органів влади. Так, вчений вказує, що історично «у положеннях про ці органи частіше за все використовується поняття «предмети відання», що включає і акти, і стабільну діяльність органів, і види їх взаємовідносин. У змістовному функціональному плані, по суті, не було регуляції. Йшло накопичення державного досвіду, і ще не викристалізувались повною мірою змістовні елементи діяльності державних органів. Мабуть, лише у Положенні про Верховний Суд СРСР 1973 р. було присутнім поняття «компетенція» і визначалось її здійснення у вигляді загального нагляду, судового нагляду, судових функцій» [4, с. 39].

З наведеного стає краще зрозумілою роль компетенції у зв'язці «предмет відання – компетенція»: предмет відання тут виступає у ролі філософської категорії форми, тоді як компетенція наповнює цю форму змістом. Такий зміст виражається у вигляді функціональних важелів, за допомогою яких уповноважений орган публічної влади впливає на ту

частку регульованих правом суспільних відносин, що є включеними до предмета його відання. При цьому у повній відповідності до властивостей форми і змісту предмет відання є усталеною та статичною категорією, а компетенція набуває динамічних, рухливих властивостей, що дає змогу посилити ефективність роботи конкретного владного органу, нівелюючи потенційні негативні наслідки його впливу на суспільні відносини.

Схожої точки зору дотримується й М.П. Кучерявенко, підкреслюючи, що на еволюцію компетенції державних органів у процесі розвитку усього державного управління призвела до двох зустрічних процесів. З одного боку, відбувається посилення державного втручання у більшість сфер суспільного життя. Тоді як, з іншого боку, виникає потреба чіткого визначення, деталізації та обмеження ролі держави, що виключає вторгнення у реалізацію особистих прав і свобод громадян, здійснення раціонального і збалансованого розвитку територіальних громад. Рівновагу між цими тенденціями забезпечує регулярність перегляду та коригування компетенції державних органів [3, с. 362].

Гарною ілюстрацією вказаного є вже загадане поступове розширення повноважень органів місцевого самоврядування у податковій сфері, що відбувається у рамках реформи державного управління та його децентралізації. Також не менш доречним прикладом рухливості компетенції державних органів в оподаткуванні може слугувати наявна у вітчизняному податковому законодавстві тенденція до дедалі більш чіткого унормування процесу проведення перевірок платників податків контролюючими органами. Цей процес має на меті одночасне нівелювання можливостей до зловживання посадовими особами наданими повноваженнями та гарантування платникам податків таких їх основоположних прав, як право на мирне володіння своїм майном і право на свободу та передбачуваність результатів економічної діяльності. Причому урешті-решт від таких змін в обсягах компетенції виграють не лише платники податків як зобов'язані суб'єк-

ти податкових відносин, а й суспільство загалом. Тут закономірність майже пряма, адже завдяки більш сприятливим для господарської діяльності умовам зростає загальний обсяг надходжень податків та зборів до бюджетів та починає посилюватись зацікавленість зарубіжних інвесторів щодо ведення бізнесу у межах юрисдикції України. Разом із цими явищами оздоровлюється національна економіка, і якісніше та ефективніше реалізується публічний інтерес у сфері податкових відносин.

Враховуючи підкреслені нами закономірності взаємозв'язку між предметом відання та компетенцією, варто критично оцінити думку російського дослідника О.М. Хаштихова. Останній під час аналізу предметів відання та компетенції місцевих органів влади дійшов висновку щодо співвідношення предмету відання та компетенції як категорій публічно-правового регулювання: «У правовій літературі поняття предмета та компетенції нерідко розуміються як тотожні. Однак, на наш погляд, підстав для цього немає – ці поняття мають співвідноситись як загальне і часткове, тобто перебувати в ієрархічному ряду» [9, с. 81]. За таких умов аж ніяк не можна говорити, що компетенція є лише частиною предмета відання певного органу та тим більше перебуває в ієрархічному підпорядкуванні такого предмету. Між предметом відання та компетенцією залежність перебуває в іншій площині: як форми та її змісту.

При цьому в основних наукових працях із цих питань не ставиться рівності між компетенцією та предметом відання. Той самий Ю.О. Тихомиров підкреслював, що поняття «відання», «предмет відання», «юрисдикція» виступають видовими поняттями, що відображають певні аспекти публічно-правової сфери суспільства і держави, тоді як фундаментальним та базовим поняттям для правосуб'єктності у публічно-правовому регулюванні виступає категорія «компетенція» [4, с. 39]. Що ж до питання ієрархічності, то не компетенція виступає наслідком того або іншого положення певного органу влади у

вертикальній структурі апарату державного управління, а сама, завдяки змісту вкладених до неї конкретних повноважень такого органу та відштовхуючись від цілей правового регулювання у певній сфері, визначає ієрархічне місце останнього. Це зайвий раз підкреслює, що визначення компетенції виступає одним із відправних моментів у процесі побудови правосуб'єктності органів публічної влади.

Проведений вище аналіз явища компетенції в його загальноправовому розумінні дає змогу сформулювати й підхід до сприйняття категорії податкової компетенції як одного з галузево-інституційних проявів компетенції у сфері публічного регулювання. Так, можна стверджувати, що податкова компетенція являє собою обов'язковий атрибут податкової правосуб'єктності органів публічної влади, що змістовно складається із сукупності законодавчо встановлених повноважень владного суб'єкта, які виступають функціональними важелями його дії у площині ввіреного йому державою предмета відання відповідно до цілей податково-правового регулювання у сфері оподаткування.

Важливо, що податкова компетенція формується на етапі податкового правовстановлення, що є першим етапом податково-правового регулювання. Належним чином встановивши податкові повноваження відповідного органу, останній потім набуває змогу брати участь на етапах безпосередньої податкової правореалізації та індивідуального правозастосування податково-правових норм. В останньому випадку орган, що наділений податковою компетенцією, отримує правову можливість (у разі виявлення порушень приписів податково-правових норм зобов'язаними учасниками податкових відносин) вживати визначених у податковому законодавстві примусових заходів та заходів фінансово-правової відповідальності. Не менш значимо й те, що у низці випадків на виконання своїх податкових повноважень владні суб'єкти податкових правовідносин можуть долучатись й до етапу податкового правозакріплення, видаючи підзаконні акти у межах свого предмета відання.

Окреслене дає змогу визначити характерні риси податкової компетенції. За спостереженнями М.П. Кучерявенка, під час визначення податкової компетенції необхідно враховувати такі аспекти. По-перше, наділення суб'єктів певними повноваженнями здійснюється виключно законом. По-друге, уповноважений суб'єкт представляє державу, територіальні громади, владні органи. По-третє, повноваження стосуються тільки сфери публічно-правового регулювання відносин. По-четверте, область публічних справ відмежовується сферою оподаткування [3, с. 363]. Об'єднавши такі особливості з висновками щодо сутності та змісту податкової компетенції, можна вказати, що специфіка податкової компетенції визначається: 1) особливим предметом відання (сферою оподаткування); 2) особливою природою регульованих суспільних відносин (публічним характером податкових відносин); 3) особливими цілями правового-регулювання (реалізація публічного інтересу у сфері оподаткування під час забезпечення законних інтересів та гарантуванні прав платників податків); 4) особливим складом осіб, що є носіями податкової правосуб'єктності (державу, територіальні громади, уповноважені ними органи публічної влади); 5) особливою формою закріплення податкової компетенції (законодавча форма); 6) можливостями делегування податкових повноважень у межах встановленої податкової компетенції (від центральних до місцевих органів влади, від органів влади до органів місцевого самоврядування); 7) наявністю відповідальності публічних податкових правосуб'єктів та їх посадових осіб за діяння, вчинені з порушенням наданої ним податкової компетенції (аж до відповідальності держави відповідно до міжнародно-правових зобов'язань, зокрема норм Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 р. [10], факти порушення якої встановлюється Європейським судом із прав людини).

У свою чергу, податковими повноваженнями органів публічної влади виступає змістовне вираження їх податкової компетенції, що структурно

складається з наданих ним окремих податкових прав та встановлених податкових обов'язків із метою виконання функцій у сфері оподаткування. Податкові права та податкові обов'язки органів публічної влади нерідко при цьому виступають у вигляді єдиного правообов'язку, зміст якого підпорядковується цілям податково-правового регулювання та загальним функціям державного управління у податковій сфері.

Сутність процесу закріплення правообов'язку за відповідним органом пояснює М.П. Кучерявенко. Вчений вказує, що наділення певних державних органів правами та обов'язками здійснюється шляхом виділення та деталізації управлінських функцій, заради виконання яких й створено даний орган. «Природно, що це неможливо без зв'язку функцій управління загалом із функціями конкретного органу. Абсолютно логічно, що у цій ситуації останні мають похідний характер, визначаються функціями державного управління загалом. Таким чином, за органом владним, вольовим шляхом закріплюються функції впливу на певний об'єкт, що змінюються залежно від умов» [3, с. 366]. І, як підкреслює Ю.О. Тихомиров, «в органа виникає право і обов'язок виконувати ті або інші функції щодо відповідних об'єктів управління» [4, с. 45].

Типовим прикладом цієї ситуації є реформа децентралізації з передачі частки повноважень центральних органів у сфері оподаткування до місцевих рад, тобто на рівень територіальних громад. При цьому введення в дію таких місцевих податків, як єдиний податок та податок на майно в частині транспортного податку та плати за землю, одночасно виступає і правом, і обов'язком місце-

вих представницьких органів. Це закріплено п. 10.2 ст. 10 Податкового кодексу України [11] і є яскравою ілюстрацією правообов'язку на боці владного суб'єкта податкових відносин.

Висновки. Таким чином, дослідивши природу становлення компетенції та повноважень як правових явищ, ми отримали змогу визначити їх сутність та провести відмежування від суміжних понять сфери публічно-правового регулювання: правосуб'єктності, предмету відання, юрисдикції, функцій управління. Податкова компетенція органів публічної влади стає видовим проявом категорії «компетенція» як публічно-правового явища, являючи собою обов'язковий атрибут податкової правосуб'єктності органів публічної влади. Змістовно податкова компетенція складається із сукупності законодавчо встановлених повноважень владного суб'єкта, які виступають функціональними важелями його дій у площині ввіреного йому державою предмета відання відповідно до цілей податково-правового регулювання у сфері оподаткування.

У цих умовах податкові повноваження органів публічної влади виступають конкретизованим змістом податкової компетенції цих органів. Структурно податкові повноваження органу публічної влади складаються з наданих йому окремих податкових прав та встановлених податкових обов'язків для виконання функцій у сфері оподаткування. Податкові права та податкові обов'язки органів публічної влади нерідко при цьому виступають у вигляді єдиного правообов'язку, мета якого полягає у більш ефективній реалізації функцій, що покладаються на відповідний орган публічної влади.

Анотація

Статтю присвячено аналізу категорій «податкова компетенція» та «податкові повноваження». Розкрито природу кожного з цих понять, визначено специфіку їх співвідношення один з одним і з суміжними правовими явищами. Надано авторські визначення термінів «податкова компетенція» та «податкові повноваження» у контексті органів публічної влади в Україні.

Ключові слова: податкова компетенція, податкові повноваження, предмет відання, органи публічної влади, органи місцевого самоврядування.

Анотація

Стаття посвячена аналізу категорій «налогова компетенція» і «налогові повноваження». Раскрыта природа каждого из этих понятий, определена специфика их соотношения друг с другом и со смежными правовыми явлениями. Предоставлены авторские определения терминов «налоговая компетенция» и «налоговые полномочия» в контексте органов публичной власти в Украине.

Ключевые слова: налоговая компетенция, налоговые полномочия, предмет ведения, органы публичной власти, органы местного самоуправления.

Sydorova E.O. Definition, structure and features of tax competence and tax powers of the public authorities

Summary

The article is devoted to the analysis of the categories «tax competence» and “tax powers”. The nature of each of these concepts is revealed, the specificity of their relationship with each other and with related legal phenomena is determined. Author’s definitions of the terms “tax competence” and “tax powers” are given in the context of public authorities in Ukraine.

Key words: tax competence, tax powers, subject of management, public authorities, local self-government bodies.

Список використаних джерел:

1. Советский энциклопедический словарь / научно-ред. совет: А.М. Прохоров (пред.). – Москва : Советская Энциклопедия, 1981. – 1600 с.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. – Київ ; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2001. – 1440 с.
3. Кучерявенко Н.П. Курс налогового права : в 6 т. Т. 2: Введение в теорию налогового права / Н.П. Кучерявенко. – Харьков : Легас, 2004. – 600 с.
4. Тихомиров Ю.А. Теория компетенции / Ю.А. Тихомиров. – Москва : Юринформцентр, 2001. – 354 с.
5. Юридична енциклопедія : в 6 т. Т. 4 : Н – П / гол. редкол. Ю.С. Шемшученко. – Київ : Укр. енцикл., 2002. – 720 с.
6. Юридична енциклопедія : в 6 т. Т. 3 : К – М / гол. редкол. Ю.С. Шемшученко. – Київ : Укр. енцикл., 2001. – 792 с.
7. Алексеев С.С. Механизм правового регулирования в социалистическом государстве / С.С. Алексеев. – Москва : Юрид. лит., 1966. – 187 с.
8. Про місцеве самоврядування : Закон України від 21 трав. 1997 р. № 280/97 ВР // Офіційний вісник України. – 1997. – № 25. – С. 20.
9. Хаштихов О.М. Предмет ведения, компетенция и полномочия местной администрации поселения: понятие и методология юридического закрепления / О.М. Хаштихов // Общество и право. – 2012. – № 5. – № 81–84.
10. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
11. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI // Голос України. – 2010. – 4 груд. – № 229–230.